

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ
ОСВІТИ:**

*матеріали V Міжнародних
педагогічних читань,
присвячених 70-річчю від
дня народження професора
Тамари Поніманської*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т.І. Поніманської**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ:

*матеріали V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-
річчю від дня народження професора Тамари Поніманської*

Рівне - 2024

УДК 373.2+376

A 43

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської, м. Рівне, 28 листопада, 2024 р. Рівне: О. Зень, 2024. 343 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №12 від 28 листопада 2024 року).

Викладено матеріали учасників V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти», які відбулися у місті Рівне 28 листопада 2024 року.

© Колектив учасників конференції, 2024

© О.Зень, 2024

ISBN 978-617-601-504-8

ЗМІСТ

<i>Дичківська Ілона</i> ТАМАРА ІЛЛІВНА ПОНІМАНСЬКА: ЛЮДИНА. ПЕДАГОГ. ВЧЕНИЙ	12
<i>Анісімова Олена</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	14
<i>Артюхова Катерина, Маліновська Наталія</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	17
<i>Бабич Анастасія, Гавриш Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА ДИТИНИ 6 РОКУ ЖИТТЯ В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	21
<i>Багній Олена, Яциур Любов</i> ОБРАЗОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ	24
<i>Бєлова Єлизавета, Маліновська Наталія</i> АЛЬТЕРНАТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	27
<i>Близнюк Ольга, Павлюк Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ПРИ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАЇКАННЯМ	30
<i>Богдан Ілона, Дичківська Ілона</i> НАПРЯМИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ	33
<i>Бойчук Юлія, Колупаєва Алла</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНОГО НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	36
<i>Васьків Ольга, Колупаєва Алла</i> ВПЛИВ ЗАНЯТЬ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ДІТЕЙ З ДИЗАРТРІЄЮ	39
<i>Вертелецька Діана, Козлюк Ольга</i> ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ІСТОРІЄЮ І КУЛЬТУРНИМИ ПАМ'ЯТКАМИ УКРАЇНИ ЯК НАПРЯМ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	42
<i>Войтович Оксана</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	45
<i>Воронова Анастасія, Маліновська Наталія</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СЕНСОМОТОРНИХ ВПРАВ У КОРЕКЦІЇ РОТАЦИЗМУ В ДОШКІЛЬНИКІВ	48

<i>Врочинська Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	51
<i>Гавриш Наталія, Семенова Наталія</i> ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	54
<i>Гаєвська Анастасія</i> ЗАСТОСУВАННЯ СУ-ДЖОК ТЕРАПІЇ У ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ	57
<i>Гаркушенко Анастасія, Косарева Галина</i> ВІДНОВЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ФУНКЦІЇ МОВЛЕННЯ ПРИ ДИТЯЧІЙ АФАЗІЇ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	60
<i>Головачик Валентина, Шадюк Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	63
<i>Гранюк Вікторія, Козлюк Ольга</i> РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВИХОВАННІ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	66
<i>Делічобан Олександра, Мицик Ганна</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У КОРЕКЦІЇ ФОНЕТИКО- ФОНЕМАТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ	71
<i>Демчук Діана, Маліновська Наталія</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ГРАМАТИЧНИХ УМІНЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	74
<i>Дзюбук Христина, Руденко Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ПРИ РОЗЛАДАХ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	76
<i>Дикун Дарина, Занько Олена</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ «SOFT SKILLS» У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	79
<i>Доленко Лариса, Донченко Ольга</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	83
<i>Доманюк Оксана</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	86
<i>Дрозд Ольга, Донченко Ольга</i> ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	89

<i>Дубасюк Христина, Косарева Оксана</i> КЛІНІЧНА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЛАЛІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	91
<i>Єлфімова Дарія, Косарева Оксана</i> МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНИХ ЗАНЯТЬ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО, ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗОВАНОСТІ ДІТЕЙ З ООП	94
<i>Зарченко Аліна, Голота Наталія</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	97
<i>Захарчук Вікторія, Занько Олена</i> ОСВІТНІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	100
<i>Зрум Ірина, Павлюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ЗА ДОПОМОГОЮ ЛОГОПЕДИЧНОГО ЛОТО	104
<i>Калько Надія, Косарева Галина</i> АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	106
<i>Кириченко Ольга, Донченко Ольга</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РЕЖИСЕРСЬКОЇ ГРИ	109
<i>Ковтонюк Аліна, Руденко Наталія</i> РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ ІІ РІВНЯ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	112
<i>Козлюк Ольга</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗДО	114
<i>Конончук Софія, Горобаха Наталія</i> ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ФОРМУВАННЯ У ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	118
<i>Коптюх Назар, Косарева Оксана</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОДОЛАННЯ СТРАХУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗАСОБОМ КАЗКИ	121
<i>Косарева Галина</i> ФОРМУВАННЯ ЗВУКО-СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ ІЗ МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	124

<i>Коцюбайло Інна, Шостак Ольга</i> ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ В СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗНМ	127
<i>Кривичун Дарина, Павлюк Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВИМОВНОЇ (ЗВУКОВОЇ) СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	130
<i>Кривчук Олена, Шадюк Ольга</i> ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	134
<i>Куденчук Надія, Федорова Наталія</i> РОЗВИТОК ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ В ОНТОГЕНЕЗІ	138
<i>Кузьмич Галина, Маліновська Наталія</i> ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	141
<i>Кузьмич Наталія, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РИНОЛАЛІЄЮ	144
<i>Кукуруза Оксана, Дичківська Ілона</i> ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОМПОНЕНТІВ ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ	147
<i>Кушнір Маргарита, Горопаха Наталія</i> ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДНОГО ДОВКІЛЛЯ	150
<i>Левчук Анна, Дичківська Ілона</i> ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ І КОРЕКЦІЇ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	153
<i>Литвин Анастасія, Голота Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	156
<i>Луценко Альона, Косарева Галина</i> КОРЕКЦІЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З РОЗЛАДОМ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ ЗАСОБАМИ НАТУРАЛІСТИЧНИХ ПОВЕДІНКОВИХ ПІДХОДІВ	159
<i>Макарчук Маргарита, Руденко Наталія</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З РАС ЗАСОБАМИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	162

<i>Манчик Руслана, Козлюк Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ОДНОЛІТКАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	166
<i>Мартинюк Ольга, Дичківська Ілона</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	170
<i>Марчук Галина</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї В КОНТЕКСТІ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ Т.І. ПОНІМАНСЬКОЇ	173
<i>Машкіна Людмила</i> ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	176
<i>Мельник Мирослава, Горонаха Наталія</i> МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	181
<i>Мельник Наталія, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗПР	184
<i>Назарчук Алла, Дичківська Ілона</i> СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ДИСТГРАФІЮ	186
<i>Новоселецька Ірина</i> ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ МУЗИКИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	190
<i>Огороднік Олександра, Гончар Наталія</i> КАРТКИ ПАССАТОРЕ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	193
<i>Онищук Ірина</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНОГО САМОВИРАЖЕННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	196
<i>Осік Катерина, Косарєва Оксана</i> ЗАСТОСУВАННЯ АВА ТЕРАПІЇ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ АГРЕСИВНИХ ІМПУЛЬСІВ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	198
<i>Ощепкова Аліна, Єськова Тетяна</i> ВИХОВАННЯ ПРАЦЬОВИТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	202
<i>Павленко Наталія, Козлюк Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ЯК ОДНА З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	204

<i>Павлюк Тетяна</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	207
<i>Панфелюк Олена, Колупаєва Алла</i> СУТНІСТЬ ДИЗАРТРІЇ ЯК РІЗНОВИДУ МОВЛЕННЄВОГО ДИЗОНТОГЕНЕЗУ	210
<i>Петришина Віолетта, Руденко Наталія</i> РОЛЬ ЛОГОРИТМІКИ У ПОДОЛАННІ ЗАЇКАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	213
<i>Петрікова Тетяна, Єськова Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ ЯК ЗАСОБУ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	217
<i>Половіна Олена</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ АРТОСВІТИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	219
<i>Полюхович Наталія, Дичківська Ілона</i> КОРЕКЦІЙНО- ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	222
<i>Правдюк Олександра, Омеляненко Алла</i> ІГРОВИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ СТОСУНКІВ МІЖ РОВЕСНИКАМИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	225
<i>Рибак Інна, Дичківська Ілона</i> КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	228
<i>Різниченко Дар'я, Кот Надія</i> ВИХОВАННЯ ПРИЯЗНИХ ВЗАЄМИН СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОДНОЛІТКАМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	231
<i>Романюк Наталія, Руденко Наталія</i> НАПРЯМИ РОБОТИ ІРЦ З РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З РАС	234
<i>Руденко Наталія</i> АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕАКЦІЙ НА ТРАВМАТИЧНУ ПОДІЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	237
<i>Рудчик Олеся, Маліновська Наталія</i> МОВЛЕННЄВІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ	241
<i>Сас Олена</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВЗАЄМОДІЇ НА ІГРОВОМУ ПОЛІ	244
<i>Семкович Христина, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО ПОДОЛАННЯ РИНОЛАЛІЇ	246

<i>Синяк Олександра, Павлюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР	250
<i>Сіроткін Максим, Косарева Оксана</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОДОЛАННЯ АГРЕСИВНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	253
<i>Скрипнюк Аліна, Маліновська Наталія</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	256
<i>Слюнько Альона, Кондратець Інна</i> ГУМАНІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО ДОШКІЛЬНОГО ПРОСТОРУ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	259
<i>Соломнікова Катерина</i> СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ФЕНОМЕНУ ВІДЧУТТЯ РИТМУ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	262
<i>Стаднійчук Марія, Половіна Олена</i> ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ З ДІТЬМИ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ: ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ	266
<i>Стенина Марина, Донченко Ольга</i> ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА	268
<i>Танько Андрій</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВИХ НОРМ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	271
<i>Танько Тетяна</i> СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО НА СЛОБОЖАНЩИНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	274
<i>Трубакова Дарина, Маліновська Наталія</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО	277
<i>Тушич Анна, Косарева Галина</i> СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З РАС	279
<i>Усач Олександра, Козлюк Ольга</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОЧУТТЯ ВЛАСНОЇ ГІДНОСТІ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	282
<i>Фасолько Тетяна</i> ВНЕСОК ІДЕЙ ТАМАРИ ПОНІМАНСЬКОЇ В РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	254
<i>Холодницька Катерина, Дичківська Ілона</i> РОЗВИТОК ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ІІІ РІВНЯ	286

<i>Хомич Наталія, Шадюк Ольга</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	289
<i>Хоцька Ірина, Семеняко Юлія</i>	ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ КОНТЕКСТ	292
<i>Чирук Ірина, Дичківська Ілона</i>	АГРАМАТИЗМ: ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ	295
<i>Чумак Ірина, Горопаха Наталія</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	298
<i>Шадюк Ольга</i>	ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ПАТРІОТИЗМУ У ДІТЕЙ ВПО СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	301
<i>Швед Софія, Козлюк Ольга</i>	СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	304
<i>Шевчук Мар'яна, Козлюк Ольга</i>	РОЗВИТОК ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОДНА ІЗ УМОВ ПІДГОТОВКИ ЇХ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛИ	307
<i>Шостак Ольга</i>	ЗНАЧЕННЯ МОВНОГО ЕТИКЕТУ В СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	312
<i>Шулякова Ірина, Федорова Наталія</i>	ФОРМИ СПІВПРАЦІ ЛОГОПЕДА З ВИХОВАТЕЛЯМИ ТА БАТЬКАМИ	315
<i>Юрим Оксана, Косарева Галина</i>	ОСОБЛИВОСТІ МОТОРНОЇ АЛАЛІЇ ЯК ТЯЖКОГО МОВЛЕННЄВОГО ПОРУШЕННЯ	318
<i>Яворська Олена, Федорова Наталія</i>	ВПЛИВ ФФНМ НА ФОРМУВАННЯ ЗВУКОВИМОВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	322
<i>Янчук Оксана, Янцур Любов</i>	ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ 2-4 РОКІВ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	324
<i>Яремчук Уляна, Горопаха Наталія</i>	СВІТОГЛЯД: ОСНОВИ ТА ПЕРЕДУМОВИ В ДОШКІЛЬНОМУ ДИТИНСТВІ	328
<i>Ярмолюк Алла, Дичківська Ілона</i>	СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МАСАЖУ В КОРЕКЦІЙНО- МЕТОДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ДИЗАРТРІСІЮ	330
<i>Ярославська Марія, Руденко Наталія</i>	КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РАС ЗАСОБАМИ ВЕРБАЛЬНО - ПОВЕДІНКОВОЇ КАРТИ VB - MAPP (М.САНДБЕРГА)	334

<i>Ярошук Іванна, Дичківська Ілона</i> МЕТОД М. МОНТЕССОРІ У РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	337
<i>Яскула Владислава, Маліновська Наталія</i> РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНИХ ЕТЮДІВ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	339

виготовлення виробів, нагадування, заохочення, створення ігрових ситуацій, дидактичні ігри, за допомогою яких продовжували уточнювати знання дітей про особливості різних матеріалів та інструментів, формували практичні вміння та навички. Також ми пропонуємо використовувати такі прийоми виховання працьовитості: заохочення спроби дитини проявити самостійність в праці, непомітна допомога з боку вихователя для того, щоб у дитини склалося відчуття самостійно виконаної бажаної технічної навички; позитивна оцінка прагнення дитини до виконання роботи, досягати поставленої мети, не відступаючи перед труднощами, які виникали, позитивна оцінка готового виробу.

Отже, ми вважаємо, що в процесі використання вихователями запропонованої нами методики з виховання працьовитості у дітей старшого дошкільного віку в процесі занять з художньої праці, у дошкільників можуть бути сформовані основи важливої якості особистості – працьовитості.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (Нова редакція) <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/nakaz-33-bazovyy-komponent-doshk-osv.pdf> (дата звернення: 02.11.2024).
2. Беленька Г. В. Зростання дошкільника в праці. Київ: Шкільний світ, 2010. 112 с.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ЯК ОДНА З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

*Павленко Наталія,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Рівненський державний гуманітарний університет
Козлюк Ольга,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет*

Сучасний освітній процес в закладі дошкільної освіти вимагає формування у дошкільників основних життєвих навичок, серед яких важливе місце займає

здоров'язбережувальна компетентність. Це не лише вміння піклуватися про своє здоров'я, а й розуміння значущість здорового способу життя для людини. Успішне формування цієї компетентності можливе лише завдяки єдності виховних зусиль ЗДО і сім'ї. Актуальність проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності в дошкільному віці зумовлена кількома чинниками сучасного розвитку суспільства: медичних, соціально-психологічних та освітніх викликів.

Згідно зі статистичними даними кожен другий дошкільник має порушення здоров'я, зокрема проблеми з опорно-руховим апаратом, зниження імунітету, хронічні захворювання, порушення зору тощо). Це зумовлює необхідність формування у дітей звичок, що сприяють збереженню та зміцненню їхнього здоров'я. Інтенсивний розвиток цифрових технологій сприяє зниженню рівня фізичної активності, що збільшує ризик гіподинамії та пов'язаних із нею проблем (надмірна вага, порушення постави тощо). Період дошкільного дитинства є критично важливим для формування основ здоров'я, оскільки якщо це не розпочати з самого раннього віку, в майбутньому дуже важко сформувати цінності здорового способу життя. З огляду на те, що дошкільний вік є сензитивним для формування життєвих звичок і поведінкових моделей, що закладають основу для формування подальшого способу життя дитини. Саме у цей період дитина найбільш сприйнятлива до навчання через гру, спостереження, наслідування дорослих, що робить ефективною педагогічну роботу у напрямку здоров'язбережувальної компетентності в цікавій і доступній для дітей формі.

Також в умовах війни, що триває в нашій країні, і соціального напруження у її наслідок особливої уваги потребує психічне здоров'я дітей.

Закон України «Про дошкільну освіту» (2001, зі змінами 2023 р.) одним із завдань дошкільної освіти визначено «збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини» [2]. А Закон України «Про дошкільну освіту» (2024, який вступить у дію в липні 2025 року) серед засад державної політики та принципів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти визначає

педагогічне партнерство сім'ї та закладу дошкільної освіти, а також створення безпечного та здорового освітнього середовища, що є дуже важливим з огляду на тему нашого дослідження [3]. Також «зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я» визнано стандартом дошкільної освіти однією із цінностей дошкільного дитинства [3, с. 3].

У педагогічних дослідженнях проблему здоров'я зазвичай пов'язують з ефективністю фізкультурно-оздоровчої роботи чи системи фізичного виховання в ЗДО (Е. Вільчковський, Н. Денисенко, О. Дубогай, Л. Загородня, О. Куро, С. Титаренко). Однак і в цій галузі в останнє десятиріччя ХХ століття виокремився новий підхід щодо розуміння джерел та чинників проблеми здоров'я людини і знайшов своє відображення в теорії і практиці валеологічного виховання. Зокрема педагогічні засади валеологічного виховання дошкільників розкриті в дослідженні С. Юрочкиної, а технології формування здорової особистості дошкільника розглядаються Н. Семеновою, О. Семеновим.

Сьогодні в освіті загалом і дошкільній зокрема розповсюджено компетентнісний підхід. Чимало досліджень сучасних науковців присвячені саме формуванню різних компетентностей. Проблемі формування соціальної розглядається у працях О. Кононко, В. Кузьменко, Т. Поніманської, І. Рогальської та ін.); математичної – у працях Л. Зайцевої, О. Брежнєвої, О. Фунтікової, Т. Павлюк, К. Щербакової та ін., комунікативної – А. Богуш, Н. Гавриш, А. Гончаренко, К. Крутій та ін.).

У Базовому компоненті однією із ключових компетентностей для дошкільної освіти визначено здоро'язбережувальну компетентність як результат опанування освітнього напрямку «Особистість дитини» поряд із руховою та особистісною компетентністю. Проблемою вивчення здоров'язбережувальної компетентності в Україні займається Т. Андрющенко, О. Кисла, А. Кошель.

Разом з тим, сучасні педагогічні технології та методики не враховують потреб комплексного формування здоров'язбережувальної компетентності. З огляду на це, існує потреба у вдосконаленні методики формування цієї компетентності у дошкільників і залучення до цього процесу батьків.

У розв'язанні основних завдань дошкільної освіти щодо формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей сьогодні акцент робиться на інтеграцію родинного та суспільного виховання. Заклад дошкільної освіти і сім'ї вихованців мають стати активними і повноправними учасниками освітнього процесу, виробити єдину систему вимог до дітей, а також стати гідним прикладом для дітей у формуванні цінності здоров'я для повноцінного і активного життя людини.

Таким чином, формування здоров'язбережувальної компетентності в дошкільному віці є не лише освітнім завданням, а й соціальною потребою, яка визначає якість життя дитини сьогодні і здоров'я нації в майбутньому. Ця проблема потребує інтеграції зусиль закладів дошкільної освіти та сім'ї для забезпечення гармонійного фізичного, психічного та соціального розвитку дитини.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ, 2021.
2. Закон України «Про дошкільну освіту». Київ, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення 23.10.2023)
3. Закон України «Про дошкільну освіту». Київ, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення 23.10.2023).

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

*Павлюк Тетяна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет*

Використання української народної математики в роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовлення – це актуальна та ефективна проблема сучасної педагогічної й логопедичної науки, яка поєднує елементи